

**ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН
ХАМГААЛЛЫН ЯАМ**

АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН ЛАВЛАХ

Салбар:

Хөдөө аж ахуй

Мэргэжлийн нэр:

**Ноос, ноолуур боловсруулалтын
технологийн ажилтан**

Улаанбаатар хот

2018 он

Ажил мэргэжлийн лавлах: Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан

Азийн хөгжлийн банкны хөнгөлөлттэй зээлийн санхүүжилтээр Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны хэрэгжүүлж буй L3243-MON “Хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх төсөл”-ийн хүрээнд боловсруулав.

ISBN:

Ажил мэргэжлийн лавлахын баталгаажилт

Үндэсний ажил мэргэжлийн ангилал тодорхойлолт (YAMAT 08)-ын код:	8152 – 36
Хөтөлбөрийн индекс: Боловсролын Олон Улсын Стандарт Ангилал (ISCED-13):	Ноос судлал 0723-609
Баталсан байгууллага, огноо:	МБСҮЗ-ийн 2018 оны 12 дугаар сарын 18-ны өдрийн хуралдааны 02 дугаар тогтоол
Баталгаажуулсан байгууллага, огноо:	Монголын Хүнс, Хөдөө Аж Ахуйн Үйлдвэрлэгчдийн Үндэсний Ассоциаци 2018 оны 04 дүгээр сарын 04-ний өдөр
Хянан засварласан хувилбар, огноо	№ 01 оны ... дугаар сарын ны өдөр
Хянан засварлах хугацаа	Мэргэжлийн чиглэл, индексийг шинэчлэн тогтоож, өөрчлөлт орох эсвэл шаардлагатай тохиолдол бүрт
Ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулсан аргачлал	ДАКУМ шинжилгээний аргачлал

Энэхүү ажил мэргэжлийн лавлахыг ХНХЯ-ны зөвшөөрөлгүйгээр олшруулах, дахин хэвлэхийг хориглоно.

АГУУЛГА

	Хуудасны дугаар
Өмнөх үг	3
Товчилсон үгийн тайлбар	4
1. Ажил мэргэжлийн лавлахын хэрэглээ	5
2. Ажлын байрны товч тодорхойлолт	6
3. Ажлын байрны тухай мэдээлэл	6
3.1 Ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцөл	
3.2 Ажлын байранд тавигдах шаардлага	
3.3 Ажлын байранд шаардагдах боловсролын бичиг баримт	
3.4 Ажлын байранд шаардагдах машин механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, түүхий эд материал	
4. Ажлын байранд мөрдөгдөх норматив ишлэл	7
5. Хөдөлмөр эрхлэхэд шаардагдах мэдлэг, ур чадвар, хандлага, төлөвшил	7
5.1 Мэдлэг	
5.2 Ур чадвар	
5.3 Хандлага, төлөвшил	
6. Үүрэг ба ажилбарын жагсаалт	8
7. Ажлын байр бусад албан тушаалын уялдаа холбоо	10
8. Техникийн эсвэл мэргэжлийн боловсрол олгох байгууллага болон ажил олгогчийн мэдээлэл	10
9. Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан мэргэжлээр ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулж, баталгаажуулсан төлөөлөл	11

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улсын эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл хөдөө аж ахуй, барилга, зам тээврийн салбарт мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тогтолцоог хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцүүлэх, төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор Азийн хөгжлийн банкны хөнгөлөлттэй зээлийн санхүүжилтээр Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны хэрэгжүүлж буй L3243-MON “Хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх төсөл”-ийн хүрээнд “Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан” мэргэжлийн ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулав.

Мэргэжлийн боловсрол, сургалтад оролцогч талууд төрийн байгууллага, политехник коллеж, мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төв, мэргэжлийн сургалтын байгууллага, ажил олгогч, мэргэжлийн холбоод, ажил хайгч, оюутан, суралцагч зэрэг хэрэглэгчдийн нийтлэг хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн энэхүү ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулсан бөгөөд лавлахыг хэн хэрхэн ямар хэрэгцээнд зориулан ашиглаж болохыг дараах байдлаар тусгасан. Үүнд:

- төрийн байгууллага хөдөлмөр эрхлэлт, техникийн болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын талаар бодлого боловсруулах, хянах, хөдөлмөрийн харилцаатай холбогдох мэдээллийг авах, ажилтны ур чадварыг үнэлэхэд;
- ажил олгогчид нь ажлын байрны тодорхойлолт, аж ахуйн нэгж байгууллагын дотоод дүрэм, журам боловсруулахад;
- политехник коллеж, мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төв, мэргэжлийн сургалтын байгууллага, түүнчлэн холбогдох их, дээд сургуулиуд нь сургалтын хөтөлбөрөө боловсруулах, төгсөгчдийн ур чадварын үнэлгээ хийх, багш нарыг сургаж бэлтгэх, тэдний мэргэжлийг дээшлүүлэх, мэргэшүүлэхэд;
- ажил хайгч иргэд, суралцагчид нь ажлын байрны хэрэгцээ шаардлага, түүнд шаардагдах ур чадвар, мэдлэг, хандлага төлөвшил, хөдөлмөрийн нөхцлийн талаарх мэдээллийг олж авахад ажил мэргэжлийн лавлахыг ашиглаж болно.

Ажил мэргэжлийн лавлах нь ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцөл, тавигдах шаардлага, мөрдөж ажиллах стандарт, ашиглах машин механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, ажилтны эзэмшвэл зохих мэдлэг, ур чадвар, хандлагаас гадна мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага, ажил олгогчдын талаарх ерөнхий мэдээллийг агуулсан болно.

Мэргэжлийн мэдлэг, ур чадвар, хандлага төлөвшил, хийж гүйцэтгэх үүрэг, ажилбарыг салбарын зөвлөх, мэргэжилтэн, томоохон аж ахуйн нэгж байгууллага, ажил олгогчид, мэргэжлийн холбоодын төлөөлөл, политехник коллеж, мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төвийн мэргэжлийн багш нарын мэдлэг, туршлагад тулгуурлан ажил мэргэжлийн дүн шинжилгээний ДАКУМ арга зүйгээр боловсруулсан.

Монгол Улсын мэргэжлийн боловсрол, сургалтын салбар нь хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт хэрэгцээнд бодитоор нийцэж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэл, шинэ техник технологи, шинэлэг арга зүйд тулгуурлан хөгжих болтугай.

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

ХНХЯ	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам
МБСБХЗГ	Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар
ААНБ	Аж ахуйн нэгж байгууллага
АМЛ	Ажил мэргэжлийн лавлах
АМДШ	Ажил мэргэжлийн дүн шинжилгээ
АХБ	Азийн хөгжлийн банк
БАЗТ	Бүсийн арга зүйн төв
МБС	Мэргэжлийн боловсрол, сургалт
МБСБ	Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага
МБСҮЗ	Мэргэжлийн боловсрол сургалтын Үндэсний зөвлөл
МБССЗ	Мэргэжлийн боловсрол сургалтын салбар зөвлөл
МСҮТ	Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв
ҮМХ	Үндэсний мэргэшлийн хүрээ
ХЭУЧД төсөл	Хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх төсөл

1. Ажил мэргэжлийн лавлахын хэрэглээ

Энэхүү ажил мэргэжлийн лавлах нь ажлын байранд тавигдах шаардлага, мөрдөж ажиллах стандарт, ашиглах машин механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, ажилтны эзэмшвэл зохих мэдлэг, ур чадвар, хандлагаас гадна мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага, ажил олгогчдын талаарх ерөнхий мэдээллийг агуулсан болно. Уг лавлагаас дараах хэрэглэгчид шаардлагатай мэдээллийг олж авна. Үүнд:

Хэрэглэгч	Лавлагаас авах мэдээлэл
Төрийн байгууллага	<ul style="list-style-type: none"> • Хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлогыг үндэсний болон салбар, бүс, орон нутгийн түвшинд тодорхойлж боловсруулах; • Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын стандарт боловсруулах, ажлын байр, хөдөлмөрийн харилцааг зохицуулах асуудалтай холбогдох мэдээллийг авах; • Ажил олгогчийн хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн мэргэжилтэй ажилтны ур чадварыг үнэлэх; • Иргэдэд ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх зорилгоор ашиглах.
Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага болон Политехник коллеж	<ul style="list-style-type: none"> • Ажил олгогчийн шаардлагад нийцсэн сургалтыг зохион байгуулах; • Тухайн мэргэжлийн чадамжид суурилсан сургалтын хөтөлбөр боловсруулах, багшийг сургаж бэлтгэх; • Суралцагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх; • Ажил олгогч, аж ахуйн нэгж байгууллагуудтай хамтран ажиллах, үйлдвэрлэлийн дадлагыг хамтран зохион байгуулах.
Ажил олгогч	<ul style="list-style-type: none"> • Ажлын байрны тодорхойлолт, ажилтан сонгон шалгаруулах шалгуурыг боловсруулах; • Ажилтныг үнэлэх, үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн түвшинг үнэлэх, цалинг тогтоох; • Ажлын ачаалал, нормыг тогтоох; • Ажилтныг давтан сургах, мэргэшүүлэхтэй холбогдсон сургалтын хэрэгцээг тодорхойлох, захиалгат сургалтыг төлөвлөх; • Сургалтын байгууллагатай хамтран ажиллах; • Үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, байгууллага дээрх дадлагажуулах сургалтыг зохион байгуулах.
Иргэн ба ажил хайгч	<ul style="list-style-type: none"> • Ажлын байрны нөхцөл, тавигдаж буй шаардлагын талаар мэдээлэл авах; • Ажлын байранд гүйцэтгэх үндсэн үүрэг, ажилбар, ашиглах тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн талаар мэдээлэл авах; • Мэргэжлийнхээ хүрээнд эзэмшвэл зохих мэдлэг, ур чадвар, хандлага, төлөвшлийн талаар ойлголт авах; • Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын тухай мэдээлэл авах; • Ажлын байр, аж ахуйн нэгж байгууллагын талаар мэдээлэл авах.

2. Ажлын байрны товч тодорхойлолт

Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан нь ноос, ноолуур, хөөврийг бэлтгэж хүлээн авах, ангилан ялгах, буталж сэмлэх, угаах, самнах, хялгасыг ялгах, будах, холио хийх, хийсэн ажлынхаа чанарыг хянах үүрэг гүйцэтгэнэ.

3. Ажлын байрны тухай мэдээлэл

3.1 Ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцөл

- Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан нь ноос, ноолуур, хөөвөр боловсруулах анхан шатны үйлдвэрлэлийн доторхи талбайд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлага, стандартыг бүрэн хангасан орчин нөхцөлд ажиллана.
- Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн сургалтад хамрагдаж мэдлэг, дадлагатай болсон байна.
- Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажлыг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, тогтоосон норм, нормативын дагуу явуулна.
- Машин, тоног төхөөрөмжийн аюулгүй ажиллагааны шаардлага, зааварчилгаа болон ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслээр бүрэн хангасан нөхцөлд ажиллана.
- Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан нь үйлдвэрлэл, ажил үйлчилгээтэй холбоотой, зайлшгүй шаардлагатай эрүүл мэндийн урьдчилсан ба хугацаат үзлэгт хамрагдана.
- Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан нь хөдөлмөрийн хүнд нөхцөлд ажиллах бөгөөд хуулийн дагуу тэтгэврийг хөнгөлөлттэй тогтоолгох боломжтой.

3.2 Ажлын байранд тавигдах шаардлага

- Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан мэргэжлийн боловсролтой, 18 нас хүрсэн иргэн байна

3.3 Ажлын байранд шаардагдах боловсролын бичиг баримт

- Мэргэжлийн үнэмлэхтэй байна. Зарим тохиолдолд чадамжийн гэрчилгээ шаардагдаж болно.

3.4 Ажлын байранд шаардагдах машин механизм, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, түүхий эд материал

- **Тоног төхөөрөмж:** Ялгах ширээ, сэгсрэх машин, сэмлэх машин, угаах агрегат, хатаах машин, хялгас ялгах машин, холих машин, будах машин, пресслэх машин гэх мэт.
- **Багаж хэрэгсэл:** Сандал, хайч, таслагч, тэргэнцэр, их даацын жин, нарийвчлалтай жин, ноосны хайрцаг, ноолуурын сагс, хувин, хогийн шүүр, хогийн сав, бичил дуран, урт тодорхойлох багаж, чийг тослог тодорхойлох багаж, даац тодорхойлох багаж, хар самбар, хямсаа гэх мэт.
- **Түүхий эд, материал:** Ноос, ноолуур, хөөвөр, угаалгын бодис, химийн бодис, төрөл бүрийн будагч бодис, ус гэх мэт.

- **ХАБЭА-н хэрэгсэл:** ХАБЭА-н шаардлагын дагуу анхны тусламжийн иж бүрдэл болон хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангана.

4. Ажлын байранд мөрдөгдөх норматив ишлэл

Ажлын байранд дараах хууль, дүрэм журам, стандартыг баримтална. Эдгээр баримт бичгүүдэд өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлчийн албан ёсны хэвлэлийг хэрэглэнэ. Үүнд:

- Хөдөлмөрийн тухай хууль болон бусад холбогдох хууль, дүрэм, журам
- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
- MNS 4990:2015 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй. Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
- MNS 5080:2001 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал. Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Хөдөлмөрийн нөхцөл, түүний ангилал, хүчин зүйл. Хөдөлмөрийн нөхцөлийн үнэлгээ
- MNS 0033:2007 Ноос, ноолуур. Түүхий эд бэлтгэл. Хонины ноос. Техникийн шаардлага
- MNS 0036:2007 Ноос, ноолуур. Түүхий эд бэлтгэл. Тэмээний ноос. Техникийн шаардлага
- MNS 0037:2007 Ноос, ноолуур. Түүхий эд бэлтгэл. Хялгас. Техникийн шаардлага
- MNS 0038:2007 Ноос, ноолуур. Түүхий эд бэлтгэл. Ямааны ноолуур. Техникийн шаардлага
- MNS 0070:2007 Ноос, ноолуур. Түүхий эд бэлтгэл. Хөөвөр. Техникийн шаардлага
- MNS 5251:2008 Ноос, ноолуур. Үйлдвэрлэлийн технологийн хаягдал. Зумалсан ноос. Техникийн шаардлага
- MNS 0780:2007 Ноос, ноолуур. Хонины анхан шатны боловсруулалт хийсэн ноос. Техникийн шаардлага
- MNS 3683:2007 Ноос, ноолуур. Ямааны боловсруулсан ноолуур. Техникийн шаардлага
- MNS 4950:2007 Ноос, ноолуур. Тэмээний боловсруулсан ноос. Техникийн шаардлага
- MNS 5248:2007 Ноос, ноолуур. Сарлагийн боловсруулсан хөөвөр (ноолуур). Техникийн шаардлага
- MNS 2951:2007 Ноос, ноолуур. Шинжилгээнд дээж авах арга
- MNS 1000:2007 Ноос, ноолуур. Бичил дурангаар нарийн тодорхойлох арга
- MNS 1027:2007 Ноос, ноолуур. Хаг, хогт хольц тодорхойлох арга
- MNS 2949:2008 Ноос, ноолуур. Бүрэлдэхүүн тодорхойлох арга
- MNS 3318:2007 Ноос, ноолуур. Ноосон ширхэгтийн эсгийрэлт тодорхойлох арга
- MNS 379:2007 Ноос, ноолуур. Тослог тодорхойлох нэрэх арга
- MNS 380:2007 Ноос, ноолуур. Чийглэг тодорхойлох арга
- MNS 3913:2007 Ноос, ноолуур. Хялгас агууламж тодорхойлох арга

5. Хөдөлмөр эрхлэхэд шаардагдах мэдлэг, ур чадвар, хандлага, төлөвшил

5.1 Мэдлэг

- М 1. Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хууль, байгууллагын дотоод дүрэм, журам
- М 2. Ажлын байран дахь хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн шаардлага
- М 3. Ажлын байрны эрүүл ахуйн дүрэм
- М 4. Гар багаж, хэрэгслийн нэр төрөл, зориулалт, ашиглалт
- М 5. Угаалгын бодисын нэр төрөл, зориулалт

М 6. Ноос, ноолуур, хөөврийн бохирдлого

М 7. Шимэгч хорхойн хор хөнөөл

5.2 Ур чадвар

УЧ 1. Хуулийн өмнө хариуцлага хүлээх

УЧ 2. Ажилдаа хурдан дадлагажих

УЧ 3. Хөдөлмөрлөх эв дүй, арга барилд хурдан суралцах

УЧ 4. Багаар ажиллах

УЧ 5. Цахилгаан багаж, тоног төхөөрөмжтэй зөв харьцах

УЧ 6. Ажлын ачаалал даах

5.3 Хандлага, төлөвшил

Х 1. Мэргэжилдээ дуртай байх

Х 2. Багаар ажиллах чадвартай, хамтач байх

Х 3. Бусдыг сонсдог, харилцааны соёл, ажлын байрны ёс зүйг сахидаг байх

Х 4. Ажилдаа бүтээлчээр ханддаг, санаачлагатай байх

Х 5. Ажлын хариуцлагатай байж цаг баримталдаг байх

Х 6. Хөдөлмөрийн сахилгатай байх

Х 7. Хувийн зохион байгуулалт сайтай байх

6. Үүрэг ба ажилбарын жагсаалт

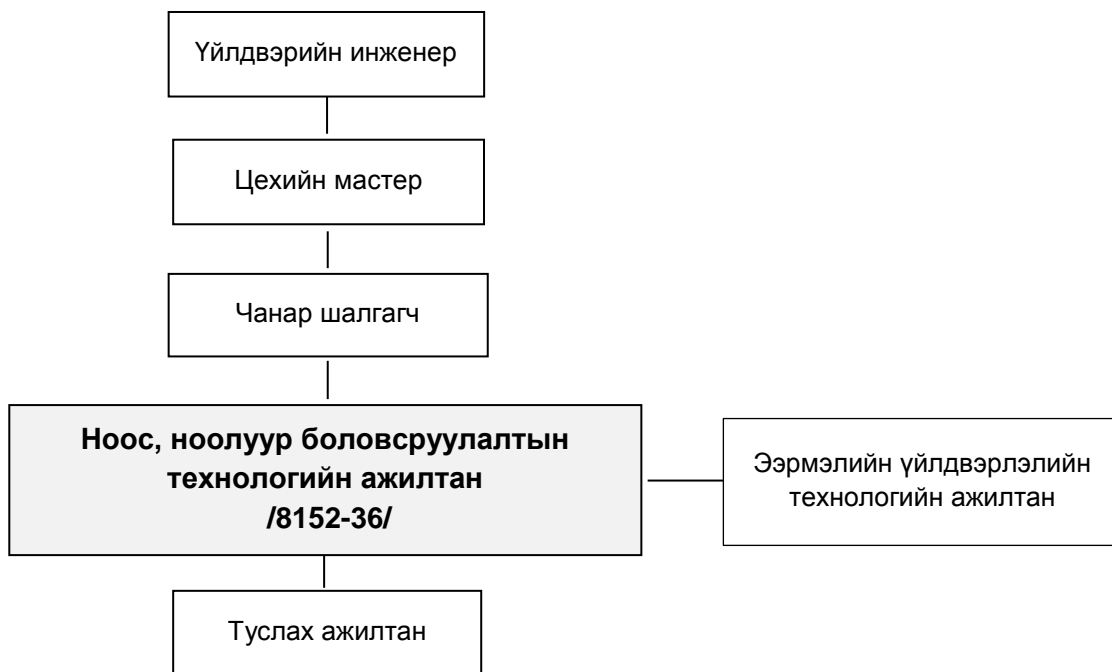
Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтаны хийж гүйцэтгэх ажил үүргийг ажилбараар ангилан тодорхойлов. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтаар олгох боломжгүй, дадлага ажлыг ажлын байрны бодит орчинд хийж гүйцэтгэх шаардлагатай ажилбаруудыг (*) тэмдэглэгээтэй үзүүлэв.

Д/д	Үүрэг	Ажилбар
1.	Түүхий эдийг хүлээн авах	<ul style="list-style-type: none">- Бэлтгэлийн үеийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг хангах- Ямааны ноолуур хүлээн авах- Хонины ноос хүлээн авах- Тэмээний ноос хүлээн авах- Сарлагийн хөөвөр хүлээн авах- Ургамлын гаралтай ширхэгтийг таних- Онцлог ширхэгтийг таних- Химийн ширхэгтийг таних
2.	Ноос ангилан ялгах	<ul style="list-style-type: none">- Ноос ангилан ялгах үеийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг хангах- Ноос ялгах ажлын байр, ялгах хэрэгслийг бэлтгэх- Ноосны түүхий эд бэлтгэлийн стандартыг мөрдөх- Ноосны шинж чанарыг тодорхойлох- Нарийн, нарийвтар ноос ялгах- Бүдүүн, бүдүүвтэр ноос ялгах- Тэмээний ноосны бэлтгэлийн стандартыг мөрдөх- Тэмээний ноосны шинж чанарыг тодорхойлох- Тэмээний ноос ялгах- Ноос, ноолуур, хөөврийг пресслэх

3.	Ноолуур, хөөвөр ангилан ялгах	<ul style="list-style-type: none"> - Ноолуур, хөөвөр ангилан ялгах үеийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг хангах - Ноолуур ялгах ажлын байр бэлтгэх - Ноолуурын түүхий эд бэлтгэлийн стандартыг мөрдөх - Ноолуурын шинж чанарыг тодорхойлох - Ноолуурыг ангилан ялгах - Хөөвөр ялгах ажлын байрыг бэлтгэх - Хөөврийн түүхий эд бэлтгэлийн стандартыг мөрдөх - Хөөврийн шинж чанарыг тодорхойлох - Хөөврийг ангилах ялгах
4.	Ноос, ноолуур, хөөврийг угаах	<ul style="list-style-type: none"> - Угаах үеийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг хангах - Угаах машиныг ажилд бэлтгэх - Түүхий эдийг угаах ажиллагаанд бэлтгэх - Ноос, ноолуурыг дэвтээх - Ноос, ноолуурыг угаах - Угаасан ноос, ноолуурыг зайлах - Угаасан ноос, ноолуурыг хатаах - Угаасан ноос, ноолуурыг сэгсрэх - Угаасан ноос ноолуурын чанарыг хянах - Угаасан ноос, ноолуурыг амраах
5.	Хялгас ялгас	<ul style="list-style-type: none"> - Хялгас ялгах үеийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг хангах - Хялгас ялгах машиныг ажилд бэлтгэх - Машины тохиргоог ноос, ноолуурын төрөлд тохируулах - Хялгас ялгах машиныг ажиллуулах - Хялгас ялгах ажиллагааг хянах - Самнасан ноолуурын чанарыг хянах - Ноос, ноолуурын орц, гарцыг тооцох
6.	Ноос, ноолуур, хөөврийг будах	<ul style="list-style-type: none"> - Будах үеийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг хангах - Будах машиныг ажилд бэлтгэх - Будах ажиллагаанд бэлтгэх - Ноос, ноолууран ширхэгтийг будах - Ээрмэлийг гогцоолдон будах - Будсан ноос, ноолуурыг хатаах - Будах ажиллагааг хянах - Будсан ноос, ноолуурын чанарыг хянах - Ноос, ноолуурыг цайруулах - Цайруулах ажиллагааг хянах - Цайруулсан ноос, ноолуурын чанарыг хянах
7.	Ноос, ноолуур, хөөврийг холих	<ul style="list-style-type: none"> - Холио хийх үеийн ХАБЭА-г хангах - Холих машиныг ажилд бэлтгэх - Холионы бүрэлдэхүүнийг бэлтгэх - Холиог цийдэмжүүлэх - Ноос, ноолуурын холио хийх - Холих ажиллагааг хянах - Холионы чанарыг хянах - Холиог амраах

7. Ажлын байр бусад албан тушаалын уялдаа холбоо

Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтны бусад албан тушаалтантай ажиллах уялдаа холбоог дараах байдлаар дүрслэн харуулав.

Тухайн ажилтныг удирдах албан тушаал болон удирдуулан ажиллах ажилтныг босоо тэнхлэгээр харуулж байгаа бөгөөд энэ нь өсч, дэвших боломжийг мөн илэрхийлж байна. Өөрөөр хэлбэл ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан нь ноос, ноолуур боловсруулах үйлдвэрлэлийн дарга, инженер, мастер, чанар шалгагч, тооцоо гаргагчийн удирдлаган дор ажиллаж, туслах ажилтныг удирдан, хэвтээ тэнхлэгт байрлах ажилтантай хамтран ажиллана.

8. Техникийн эсвэл мэргэжлийн боловсрол олгох байгууллага болон ажил олгогчийн мэдээлэл

Иргэн тухайн мэргэжлээр суралцах эсвэл ажил хайж байгаа тохиолдолд дараах мэдээлэлтэй танилцаж, сонголтоо хийх боломжтой.

Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол олгох байгууллагуудын мэдээлэл	Ажил олгогч байгууллагуудын мэдээлэл
Тухайн мэргэжлээр бэлтгэдэг мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага болон политехник коллежийн талаарх мэдээллийг дараах вэб хуудаснаас авна уу. http://www.asc.mn	Тухайн мэргэжлээр ажилтан хайж байгаа байгууллагуудын талаарх мэдээллийг дараах вэб хуудаснаас авна уу. http://hudulmur-halamj.gov.mn/job/list

9. Ноос, ноолуурын боловсруулалтын технологийн ажилтан мэргэжлээр ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулж, баталгаажуулсан төлөөлөл

Ажил мэргэжлийн лавлахын ДАКУМ шинжилгээг боловсруулахад оролцсон багийн гишүүд:

1. Д.Өнөрхүү	“Увс аймгийн Улаангом Политехник коллеж”-ийн дэд захирал
2. А.Бямбасүрэн	“Монгол-Солонгосын политехник коллеж”-ийн багш
3. С.Дэсмаа	“Монгол-Солонгосын политехник коллеж”-ийн багш
4. Б.Бурмаа	“Монгол-Солонгосын политехник коллеж”-ийн багш
5. С.Бадамцэцэг	“Говь” ХХК-ийн чанар шалгагч

Ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулахад ашигласан ДАКУМ шинжилгээг баталгаажуулсан:

1. С.Батмөнх	“Хавт шонхор” ХХК-ийн Захирал, Монгол Улсын зөвлөх инженер
2. У.Сарангоо	“Гоёо” ХХК-ийн Дэд захирал
3. Ж.Түмэнгэрэл	“Говь” ХХК-ийн Анхан шатны боловсруулах хэлтсийн дарга
4. Д.Батцэнгэл	“Сор” ХХК-ийн Үйлдвэрийн дарга

Ажил мэргэжлийн лавлахыг боловсруулахад ашигласан ДАКУМ шинжилгээг хянасан хөдөө аж ахуйн салбарын экспертүүдийн төлөөлөл:

1. Г.Чимгээ	“Хавт шонхор” ХХК-ийн Технологич инженер
2. Д.Дуламсүрэн	“Гоёо ХХК”-ийн Ээрэхийн технологич инженер
3. Ш.Амгалантуул	“Говь” ХХК-ийн Ангилан ялгах албаны дарга
4. Т.Уянга	“Сор” ХХК-ийн Технологич инженер

Ажил мэргэжлийн дүн шинжилгээний чиглүүлэгчид:

1. Д.Өнөрхүү	ДАКУМ I+ зэргийн гэрчилгээт Сургагч багш, Увс аймгийн Улаангом Политехник Коллежийн дэд захирал
2. Т.Дэлхийцэцэг	ДАКУМ I+ зэргийн гэрчилгээт Сургагч багш, Барилгын Политехник Коллежийн өрөг угсрагч мэргэжлийн багш

Ажил мэргэжлийн лавлахын загварыг боловсруулж, хянасан зөвлөхүүд:

1. Д.Адилбиш	ХНХЯ-ны МБСБХЗГ-ын Ахлах мэргэжилтэн
2. Ц.Ганчимэг	АХБ-ны ХЭУЧД төслийн ЧССҮ-ний мэргэжилтэн
3. Д.Энхбаатар	ЧССҮ-ний Үндэсний зөвлөх
4. Г.Батчимэг	ЧССҮ-ний Зөвлөх

10. Ноос, ноолуур боловсруулалтын технологийн ажилтан мэргэжлийн үүрэг, ажилбарын зураглал (ДАКУМ шинжилгээ)

ҮҮРЭГ		АЖИЛБАР										
A	Түүхий эдийг хүлээн авах	A-1 Бэлтгэлийн үеийн ХАБЭА-г хангах BAA	A-3 Ямааны ноолуур хүлээн авах AAC	A-4 Хонины ноос хүлээн авах AAC	A-5 Тэмээний ноос хүлээн авах AAC	A-6 Сарлагийн хөөвөр хүлээн авах AAC	A-7 Ургамлын гаралтай ширхэгтийг таних AAC	A-8 Онцлог ширхэгтийг таних AAC	A-9 Химийн ширхэгтийг таних AAC			
B	Ноос ангилан ялгах	B-1 Ноос ангилан ялгах үеийн ХАБЭА-г хангах BAA	B-2 Ноос ялгах ажлын байр, ялгах хэрэгслийг бэлтгэх BAA	B-3 Ноосны түүхий эд бэлтгэлийн стандартыг судлах BAB	B-4 Ноосны шинж чанарыг тодорхойлох AAA	B-5 Нарийн, нарийвтар ноос ялгах AAA	B-6 Бүдүүн, бүдүүвтэр ноос ялгах AAA	B-7 Тэмээний ноосны бэлтгэлийн стандартыг судлах BAB	B-8 Тэмээний ноосны шинж чанарыг тодорхойлох AAA	B-9 Тэмээний ноос ялгах AAA	B-10 Ноосыг пресслэх ABA	
C	Ноолуур, хөөвөр ангилан ялгах	C-1 Ноолуур, хөөвөр ангилан ялгах үеийн ХАБЭА-г хангах BAA	C-2 Ноолуур ялгах ажлын байр, ялгах хэрэгслийг бэлтгэх BAA	C-3 Ноолуурын түүхий эд бэлтгэлийн стандартыг судлах BAB	C-4 Ноолуурын шинж чанарыг тодорхойлох AAA	C-5 Ноолуурыг ангилан ялгах AAA	C-6 Хөөвөр ялгах ажлын байрыг бэлтгэх BAA	C-7 Хөөврийн түүхий эд бэлтгэлийн стандартыг судлах BAB	C-8 Хөөврийн шинж чанарыг тодорхойлох AAA	C-9 Хөөврийг ангилах ялгах AAA	C-10 Ноолуур, хөөврийг пресслэх ABA	
D	Ноос, ноолуур, хөөврийг угаах	D-1 Угаах үеийн ХАБЭА-г хангах BAA	D-2 Угаах машиныг ажилд бэлтгэх AAA	D-3 Түүхий эдийг угаах ажиллагаанд бэлтгэх BAA	D-4 Ноос, ноолуурыг дэвтээх AAA	D-5 Ноос, ноолуурыг угаах AAA	D-6 Угаасан ноос, ноолуурыг зайлах AAA	D-7 Угаасан ноос, ноолуурыг хатаах AAA	D-8 Угаасан ноос, ноолуурыг сэгсрэх AAA	D-9 Угаасан ноос ноолуурын чанарыг хянах AAA	D-10 Угаасан ноос, ноолуурыг амраах BAA	D-11 Угаасан ноос, ноолуурыг пресслэх ABA
E	Хялгас ялгах	E-1 Хялгас ялгах үеийн ХАБЭА-г хангах BAA	E-2 Хялгас ялгах машиныг ажилд бэлтгэх AAA	E-3 Машины тохиргоог ноос, ноолуурын төрөлд тохируулах AAA	E-4 Хялгас ялгах машиныг ажиллуулах AAA	E-5 Хялгас ялгах ажиллагааг хянах AAA	E-6 Самнасан ноолуурын чанарыг хянах AAA	E-7 Ноос, ноолуурын орц, гарцыг тооцох AAA	E-8 Самнасан ноос, ноолуурыг пресслэх ABA			
F	Ноос, ноолуур, хөөврийг будах	F-1 Будах үеийн ХАБЭА-г хангах BAA	F-2 Будах машиныг ажилд бэлтгэх AAA	F-3 Будах ажиллагаанд бэлтгэх AAA	F-4 Ноос, ноолууран ширхэгтийг будах AAA	F-5 Ээрмэлийг гогцоолдон будах AAA	F-6 Будсан ноос, ноолуурыг хатаах AAA	F-7 Будах ажиллагааг хянах AAA	F-8 Будсан ноос, ноолуурын чанарыг хянах AAA	F-9 Ноос, ноолуурыг цайруулах AAA	F-10 Цайруулах ажиллагааг хянах AAA	F-11 Цайруулсан ноос, ноолуурын чанарыг хянах AAA
G	Ноос, ноолуур, хөөврийг холих	G-1 Холио хийх үеийн ХАБЭА-г хангах BAA	G-2 Холих машиныг ажилд бэлтгэх AAA	G-3 Холионы бүрэлдэхүүнийг бэлтгэх AAA	G-4 Холиог цийдэмжүүлэх AAA	G-5 Ноос, ноолуурын холио хийх AAA	G-6 Холих ажиллагааг хянах AAA	G-7 Холионы чанарыг хянах AAA	G-8 Холиог амраах BAA			
H	Өөрийгөө хагжүүлэх	H-1 Ур чадвараа ахиулах BBA	H-2 Мэргэжлийн зэргээ ахиулах ABV	H-3 Боловсролын түвшингээ дээшлүүлэх BAB	H-4 Шинэ тоног төхөөрөмж судлах ABV	H-5 Шинэ техник технологийг судлах ABV	H-6 Гадаад хэлний мэдлэгээ дээшлүүлэх BAC	H-8 ХАБЭА-н сургалтанд хамрагдах ABA	H-10 Бүтээлч сэтгэлгээг хөгжүүлэх BBC			

ТЭМДЭГЛЭЛ: Саарал өнгөтэй хэсэгт ажлын байран дээр ирэхээс өмнө сургалтын байгууллагаар олгох ажилбарыг заасан бөгөөд үүнийг сургалтын хөтөлбөрийн агуулгад заавал тусгана. Цагаан толгойн гурван үсгийн дарааллаар чухал, хүнд, давтамжийн үзүүлэлтүүдийн харьцангуй түвшинг илэрхийлдэг. Ингэхдээ эхний үсэг нь чухлын зэргийг (А-маш чухал, В-чухал, С-чухал биш), хоёр дахь үсэг нь ажилбарын хүндрэлийн түвшинг (А-маш хүнд, В-хүнд, С-хүнд биш), гурав дахь үсэг нь ажилбарыг гүйцэтгэх давтамжийг (А-байнга, В-заримдаа, С-ховор) илэрхийлнэ. Жишээлбэл: Ажилбарыг ABC гэж тэмдэглэсэн бол тухайн ажилбар нь маш чухал, хүнд, ховор гүйцэтгэдэг ажилбар гэсэн утгатай.

ТОВЧЛОЛ: ХАБЭА-Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй